

III.- Οι περιπτώσεις των άκυρων ψηφοδελτίων περιγράφονται στις διατάξεις των άρθρων 72 και 76 του ΠΔ 26/2012 για τις Ευρωεκλογές και 27, 28 και 129 και 130 αντίστοιχα του Ν. 3852/2010 για τις Δημοτικές και Περιφερειακές Εκλογές.

IV.- Οι συνηθέστερες περιπτώσεις αναμφίβολα άκυρων ψηφοδελτίων είναι:

αα.- Ο φάκελος είναι κενός ή δεν περιέχει ψηφοδέλτιο.

ββ.- Το ψηφοδέλτιο δεν περιέχεται σε κανονικό φάκελο.

γγ.- Ο φάκελος περιέχει περισσότερα του ενός ψηφοδέλτια (ανεξάρτητα αν είναι του ίδιου συνδυασμού ή διαφορετικών συνδυασμών).

δδ.- Το ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο ή δεν είναι της συγκεκριμένης εκλογικής περιφέρειας ή έχει ουσιωδώς διαφορετικό χρώμα ή διαστάσεις.

εε.- Το ψηφοδέλτιο (ή και ο φάκελος στον οποίο βρίσκεται) φέρει αλλοιώσεις, υπογραμμίσεις, διαγραφές ή περιέχει λέξεις ή φράσεις.

Αυτές είναι άλλωστε περιπτώσεις σκόπιμων άκυρων ψηφοδελτίων, όπου δεν γεννάται αμφισβήτηση.

V.- Ζητήματα γεννώνται κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 75 παρ. 4 του ΠΔ 26/2012, 28 εδ. γ και 130 εδ. γ' του Ν. 3852/2010 κατά τις οποίες είναι άκυρο το ψηφοδέλτιο που περιέχει στίγματα ή σημεία που δύνανται να αποτελέσουν διακριτικά γνωρίσματα (σημάδια), που παραβιάζουν κατά τρόπο προφανή το απόρρητο της ψήφου.

Όπως έχει παγιωθεί νομολογιακά, διακριτικό γνώρισμα που παραβιάζει το απόρρητο της ψηφοφορίας αποτελεί μόνο εκείνο το σημείο, το οποίο, κατά τα διδάγματα της λογικής και της ανθρώπινης εμπειρίας, μπορεί να προσδιορίσει, αμέσως ή εμμέσως, τον εκλογέα που ψήφισε με το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο (μεταξύ άλλων, ΑΕΔ 20/2013 ΑΕΔ 9/2001, 40/1995, 26/1994, 39/1991, 36/1991, 33/1991, 31/1991, 14/1990, 11/1990, ΣΤΕ 343/2004). Σε περίπτωση αμφιβολίας, το ψηφοδέλτιο πρέπει να θεωρείται έγκυρο, ενόψει της συνταγματικής κατοχύρωσης του εκλογικού δικαιώματος (μεταξύ άλλων ΑΕΔ 20/2013, 1/2009, 37/2008, 16/2005, 9/2001, 26/1999).

Το ζήτημα αν συντρέχουν κάθε φορά οι παραπάνω προϋποθέσεις είναι πραγματικό και κρίνεται ενόψει του είδους των σημείων, της θέσης αυτών, του τρόπου της χάραξής τους και των λοιπών στοιχείων, από τα οποία μπορεί να συναχθεί το τυχαίο ή σκόπιμο της ύπαρξής τους (μεταξύ άλλων, ΑΕΔ 12/2011, 7/2001, 18/2001).

Με γνώμονα τα παραπάνω και κατά περίπτωση:

αα) Έχει κριθεί ως άκυρο το ψηφοδέλτιο που:

- a.- Έφερε σταυρό πράσινου χρώματος (ΑΕΔ 38/95 ΔιΔικ 4, 949).
- b.- Ήταν κομμένο κατά την άνω αριστερή γωνία του (ΑΕΔ 38/1995).
- c.- Έφερε γραμμή πλαγίως και καθέτως γραμμένη με μπλε στυλό (ΑΕΔ 38/95).
- d.- Έφερε ημισέληνο σε σχήμα παρένθεσης, εμπρός από το όνομα υποψηφίου (ΣΤΕ 1260/2000).
- e.- Έφερε αρχικά υποψηφίου ή αστερίσκο αντί σταυρού (ΑΕΔ 9/2001, ΔΕΦΑ 3724/1986 ΕΛΔ 28, 218) ή V (ΑΕΔ 9/2001, ΣΤΕ 1322/2000).
- f.- Έφερε σταυρό μέσα σε κύκλο (ΑΕΔ 9/2001)
- g.- Έφερε στίγματα, προσδιοριστικά της ταυτότητας του εκλογέα (ΑΕΔ 26/94 ΔιΔικ 7, 361).
- h.- Έφερε κηλίδα από μελάνη στο διάκενο μεταξύ ονόματος και επωνύμου υποψηφίου (ΣΤΕ 1400/2000).
- i.- Έφερε το χαρακτηριστικό γράμμα Χ στην οπίσθια πλευρά του (ΣΤΕ 1322/2000).
- j.- Ήταν διπλωμένο κατά ιδιόρρυθμο τρόπο (και όχι κατά τον συνήθη) (ΕΑ 10.070/82 ΕΛΔ 24, 113).

ββ.- Αντίθετα έχει κριθεί ως ένκυρο το ψηφοδέλτιο ΠΟΥ:

- a.- Έφερε σταυρό προτίμησης σημειωμένο κακότεχνα (ΑΕΔ 38/95), ο οποίος δεν έχει τις γραμμές του εντελώς κάθετες μεταξύ τους (ώστε το σημείο να μοιάζει με Χ) ή απόλυτα ευθείες ή τις τέσσερις πλευρές του ισομεγέθεις (ΑΕΔ 9/2001, ΔΕΦΑΘ 3724/86 ΕΛΔ 28, 218, ΕΑ 9719/82 ΕΛΔ 24, 670) ή με περισσότερες από μία προσπάθειες (ΑΕΔ 9/2001, ΠΠΘεσ. 981/82 Αρμ. 37, 524) γιατί, κατά την κοινή πείρα, οι ιδιορρυθμίες αυτές και παρεκκλίσεις οφείλονται σε πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ο γραφικός χαρακτήρας κάθε ψηφοφόρου, η όρασή του, η ηλικία του, η σπουδή κατά τη χάραξη και οι ειδικές αντικειμενικές και ψυχολογικές συνθήκες κάτω από τις οποίες διεξάγεται η ψηφοφορία (ΑΕΔ 12/2011, 10/2009, 1/2009, 18/2001, 26/2001, 9/2001, 44/78, 49/78, ΣΤΕ 244/2004, 343/2004, ΔΕΦΑΘ 3724/1986 ΕΑ 1/79, 723/79, ΔΠρ.Θεσ 18/1986 Αρμ 41, 63).
- b.- Έφερε σταυρό χαραγμένο με μαρκαδόρο ή μολυβίδα (ΕΑ 9719/82).
- c.- Έφερε αποτύπωμα από σταυρό προτίμησης χαραγμένο σε προηγούμενο ψηφοδέλτιο (ΕΑ 10.070/82 ΕΛΔ 24, 113).
- d.- Έφερε σταυρούς με διάφορο χρώμα μελάνης -μαύρο και μπλε ή γαλάζιο και μπλε (ΣΤΕ 3776/92 ΕΔΔΔ 38,88 με μειοψηφία, ΣΤΕ 244/2004, 343/2004).
- e.- Έφερε «τυχαίες και ανεπαίσθητες» μελανιές στην πίσω πλευρά (ΑΕΔ 26/94 ΔιΔικ 7, 361).
- f.- Έφερε ανεπαίσθητα ίχνη από κραγιόν χειλέων (ΑΕΔ 9/2005).

g.- Έφερε σταυρούς προτίμησης χαραγμένους σε διάφορη πλευρά (ένα δεξιά και ένα αριστερά) ΑΕΔ 12/2011, 26/1999, 38/95).

h.- Έφερε μουτζουρωμένο σταυρό, που οφείλεται στο σβήσιμο του σταυρού από ψηφοφόρο που μετέγνωσε και όχι σε πρόθεση δημιουργίας διακριτικού γνωρίσματος (ΑΕΔ 12/2011).

VI.- Είναι αυτονόητο ότι οι περιπτώσεις ακύρωσης αμφισβητούμενων ψηφοδελτίων πρέπει να κρίνονται με πολλή σύνεση και ψυχραιμία, γιατί η ακύρωση έγκυρων ψηφοδελτίων συνιστά αλλοίωση της λαϊκής βούλησης.

Προς τούτο είναι σκόπιμο όπως τα σχετικά ψηφοδέλτια κατακρατούνται τελευταία (χωρίς να αριθμηθούν), για να διαπιστωθεί αν το πρόβλημά τους είναι επαναλαμβανόμενο ή μεμονωμένο και για να κριθούν, τελικώς, όλα μαζί με ενιαίο τρόπο.